

SURREALISTICKÁ SKUPINA **STIR UP**

POŘÁDÁ VÝSTAVU

STÍNY TĚCH ZAPOMENUTÝCH BDÍ

/LES OMBRES DES OUBLIES VEILLENT/

(HOMMAGE A FRANTIŠEK MALÝ)

10. března – 11. dubna 2010

Výstavu uvede 10. března 2010 v 17 hodin
PhDr. Václav Pajurek
na den přesně 110. výročí narození
Františka Malého

GALERIE KATAKOMBY

Centrum experimentálního divadla,
příspěvková organizace,
Zelný trh 9, Brno

Malířské dílo Františka Malého (1900-1980), kterého zde připomínáme v souvislosti s třicátým výročím jeho úmrtí, má místo v kontextu surrealismu za předpokladu, že k surrealismu zařazujeme i ty umělce, kteří sice stáli mimo surrealistické skupiny, ale jejichž tvorba vycházela ze stejných základů.

Rodák z Litomyšle a absolvent pražské umělecko-průmyslové školy (obor textilního výtvarnictví) se r. 1921 usazuje v Bratislavě jako profesor na tehdy vznikající škole uměleckých řemesel. A již za několik málo let se jeho tvorba stává jádrem tvořící se bratislavské umělecké avantgardy. Toto jeho takřka dvacetileté působení na Slovensku je příčinou, že jeho dílo před druhou světovou válkou bývá takřka jednoznačně řazeno do kontextu slovenského moderního umění.

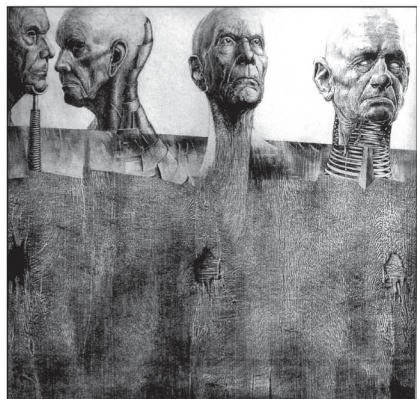
Obrazy Františka Malého byly prodchnuty básnovitostí a lyrickou melodičností již v době, když se rafinovaná prostota jeho kubistických zátiší začala rozplývat v pastelové barvy snů a snících žen. Stalo se to v atmosféře plné vzájemného přátelství s jeho uměleckým druhem Wienerem-Králem. Tehdy se před užaslymi zraky jeho přátel objevila plátna jakoby rozdrásaná jemnými a kultivovanými tahy štětce, pod nimiž se skrývala citlivá ruka malíře, jehož vnitřní svět představ napovídá básníka.

Bylo to v době heroických let surrealismu, se kterým se Malý seznámil na svých toulkách Evropou i Paříží a kde sám na sobě poznával jeho osvobozující vliv spolu s Františkem Tichým v jeho pařížském ateliéru, umístěném v domě, v němž pracoval i Yves Tanguy. Ale nebyla to jen tato doba plná surrealistického jiskření, která dala na jeho plátnech rozkvést křehkým a snivým vidinám. Bylo to především jeho schopností imaginativního poznávání světa, projevem překypující lyrické síly. Srovnáme-li jeho obrazy s produkcí surrealistického malířství těchto let, zjistíme, že se Malý záměrně vyhýbal tematice morbidních snů a primitivní symbolice, jakoby převzaté z učebnic psychoanalýzy. Tehdy jediným a věčně se opakujícím symbolem jeho obrazů se stalo tajemné eroticko-magické vyznění v podobě nahých a zahalených ženských torz, jež jsou pro něho podstatou věčného ženství. Tato vysněná torza, bytostná i zneklidňující,

Josef Kremláček

se prolínají s okouzlením

Ondřej Vorel

Linda Filipová

Arnost Budík

Chirica, jehož vlivu se Malému nikdy do důsledku nepodařilo uniknout. Italsky nasádlá atmosféra obydlí žen, dává tu poprvé možnost ke spojování jeho jména a jména velkého belgického malíře Paula Delvauxe, a to v době, kdy má už za sebou zevrubné seznámení se s teorií a dějiny surrealismu. Styk s Paříží, osobní přátelství s Toyen, J. B. Svrčkem a jinými levicovými intelektuály způsobuje, že jeho příklon k surrealismu začíná i s přebíráním jeho sociálně-politických aspektů.

Než však k tomu mohlo výrazně dojít, přišla okupace a Malý odchází do Brna, kde se již natrvalo usazuje. Ztráta slovenských přátel a počáteční osamocení rozmnožuje jeho obrazy o nová ladění. Metodou svého osobitého „absolutního surrealismu“ formuje v centru svých obrazů fantomatická zjevení, která zasazena do kulis chiricovské proveniencí vytvářejí silně emotivní díla působící prorocky jako předzvěst nově světové katastrofy.

Válečné období Františka Malého se vyznačuje smutkem. Tíživost osudu doléhá na torza a krajiny jeho obrazů, zneklidnění se mění v chlad a tíseň, v ticho, předtuchy a strach. Cykly sehnutých ženských postav se staženým závojem a orosenýma očima mluví jasně

Josef Bubeník

o duševní krizi umělce, jehož svět se zhroutil. Statické a pečlivě vyvážené kompozice s krvácejícími obzory a stíny, s umírajícími slunci a s utajenou prásilou vyvěřené země, to vše jsou symboly zmaru a zániků, ale i důkazem umělcova zájmu o osud lidstva a národa.

Poválečné období, naplněné pedagogickou i výtvarnou činností na divadle a v textilní tvorbě (o čemž svědčí celá řada mezinárodních výstav užitého umění) odvede Malého na dlouhý čas od čistého malířství. Začal se mu věnovat

až na svých cestách po zahraničí a nový kontakt s Itálií v něm opět vyprovokoval návrat k malbě, kterou před několika lety opustil. Tak vzniklo na padesát magických monotypů, odhrotněných pohledů na pomyslnou čáru, dělicí sen od skutečnosti, které, křehčím čistě a vzrušující, navázaly organicky na cestu započatou ve třicátých letech. Tak se objevila plátna s imaginárními prostory snů, s krajiny plnými sladkých nástrah a překvapení, rozevírajícími před diváky svá tajemství, svá torza věčné krásy a věčného mládí. Jejich vlnící se draperie šumí v přímořském vánku, dvojice milenců hledají útočiště pod oblohou tohoto vysněného světa, vůně nikdy nevadnoucí zeleně se plazí po kamenných stupních antických tribun probuzených z tisíciletého spánku...

Václav Pajurek

Po jeho účasti na výstavě surrealistické tvorby s názvem Sen a skutečnost v třebečské zámecké knihovně v r. 1971, uspořádal svou autorskou výstavu v roce 1976 v Domě umění v Brně a pak v Horácké galerii v Novém Městě na Moravě, která byla tehdejšími normalizačními kritiky značně zkritizována a krátce po otevření uzavřena. Nedlouho poté František Malý zemřel.

Arnošt Budík

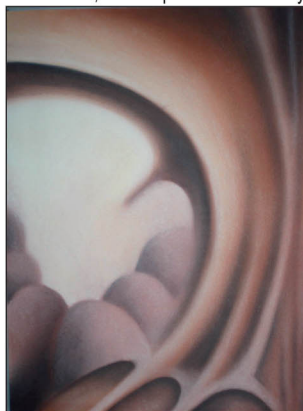

Jiří Havlíček

svět obrazů jeho posledních období je zázračnou zemí, světem bez násilí a násilností. Je vizí světa budoucnosti, harmonického světa bez tíživých představ minulých dní a roků, je mostem na druhý břeh, „odkud zaznívá unaveným poutníkům svět sirén“.

Svět obrazů jeho posledních období je zázračnou zemí, světem bez násilí a násilností. Je vizí světa budoucnosti, harmonického světa bez tíživých představ minulých dní a roků, je mostem na druhý břeh, „odkud zaznívá unaveným poutníkům svět sirén“.

František Malý se koncem šedesátých let zúčastnil aktivity surrealistické skupiny Lacoste, se kterou vystavoval na několika zahraničních výstavách (v Belgii, Jugoslávii a Západním Berlíně). Po rozpadu skupiny udržoval přátelské styky s jejími předními představiteli – s Josefem Kremláčkem, Václavem Pajurkem, Arnoštem Budíkem, který posléze emigroval do Belgie i s Jiřím Havlíčkem.

Zdeněk Píža

Zdeněk Cibulka

Lubomír Kerndl

Vladimír Kubíček

avoir abandonné le cubisme

aux visions poétiques, pleines de rêves où sa force imaginative crée les symboles aux torsos dévoilés, démontrant ainsi sa conception de l'érotisme et de la féminité éternelle.

L'année 1938 a signifié l'occupation allemande et le départ de Maly pour Brno. Ses oeuvres de cette période se caractérisent par la tristesse, les inquiétudes, par les pressentiments douloureux, les ressentiments de la colère et de l'impuissance.

L'époque d'après la guerre, surtout après le coup d'Etat communiste en février 1948, a fait taire la plupart des artistes non-conformistes et d'avant - garde. Le réalisme socialiste a remplacé la liberté de créer et c'est seulement dans les années 60 où Maly continue ses activités extraordinaires en collaborant souvent avec le groupe surréaliste tchèque Lacoste.

Skupina Stir Up:

Josef Kremláček
Arnošt Budík
Václav Pajurek
Jiří Havlíček
Zdeněk Píža
Jan Wolf
Linda Filipová
Lubomír Kerndl
Vladimír Kubíček

Josef Bubeník
Zdeněk Cibulka
Ondřej Vorel
a přizvaní hosté:

Gabriela Kopcová
Martin Hronza
Petr Malý
Jan Dočekal
Milan A. Suchánek
Alla Kovalska

Jan Wolf